

PONEDELJSKI SLOVENEK

Uredništvo: Koptarjeva ul. št. 6/III
Telefon št. 2050 in 2996 — Rokopisi se ne vračajo
Uprava: Koptarjeva ulica št. 6
Poštni ček, račun. Ljubljana 15.179.
Telefon št. 2549

Posamezna številka 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravi, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrletna 13 Din. Cene inšertatom po dogovoru

Roosevelt odklonil stabilizacijo!

Gospodarska konferenca v nevarnosti — Kam krene Anglija?

London, 2. julija. AA. Poročilo, da je Roosevelt odklonil sprejeti izjavo, ki so jo dali delegati Velike Britanije, Francije, Italije, Belgije, Švice in Nizozemske o povratku k zlatu valut, je napravilo na kroge svetovne gospodarske konference najgloblji vtis. Zanimivost krogi so hudo razočarani. Čeprav upi niso bili veliki, so konferenčni krogi vendar računali s tem, da bo Roosevelt izjavo zastopnikov zlate valute sprejel. Delegati zainteresiranih držav so bili v stalnih stikih. Ameriški delegat Hull je obvestil tudi francoskega ministra Bonnetta o Rooseveltovem odklonilnem odgovoru. Pri tej priliki mu je sporočil tudi, da se delegati držav za zlato valuto sestanejo še nočoj k novemu sestanku. Finančni minister Bonnet je Hullu odgovoril, da francoska vlada ne more izpremeniti svojega stališča in da Rooseveltov odgovor ne bo omajal prepričanja, da je treba zlato valute obdržati na višini njihovih sedanjih paritet.

Po današnjem sestanku zastopnikov držav za zlato valuto je podguverner francoske narodne banke Rist vnovič telefoniral Bonnetu, da so zastopniki Italije, Belgije, Švice in Nizozemske določila za francosko stališče in da predlagajo tehnične ukrepe v zaščito lastnih valut.

Zaradi weekenda niso mogli stopiti v stike s pooblaščenimi angleškimi delegati, upajo pa, da se bo to zgodilo še nočoj. Odločilnega pomena za ves položaj v tem vprašanju je stališče, ki ga je zavzela Anglija. Anglija je pristala na skupno besedilo izjave, toda pogojno, rekoč, da bo zavzela svoje končno stališče po ameriškem odgovoru.

Zato zdaj ne vedo, kaj bo storila Velika Britanija po Rooseveltovem odgovoru. Jutri bo ameriški delegat Hull pojasnil Rooseveltove ideje o denarni politiki. Delegatom se ni znano točno besedilo in utemeljitev Rooseveltovega odklonilnega odgovora.

Zainteresirane države bodo zato mogle reagirati na te dogodke šele, ko jim bo znano točno Rooseveltovo stališče in stališče Vel. Britanije. New York, 2. julija. AA. »New York Times« priobčuje v posebnem članku položaj evropskih valut leta 1926. Tedaj je bil položaj francoske, belgijske in italijanske valute popolnoma drugačen, kakor je sedanjí položaj Zedinjenih držav. Zato ni mogoča primerjava in se Zedinjene države ne morejo zdaj ravnati po ukrepih, ki so jih tedaj podvezle Francija, Italija in Belgija.

Presenečen e v Londonu

London, 2. julija. tg. Kriza na svetovni gospodarski konferenci, o kateri se je v petek zvečer mislilo, da je že premagana, je nenadoma zopet izbruhnila, ker je ameriški predsednik Roosevelt odklonil načrt resolucije, ki je bila formulirana v Londonu. Prof. Moley, ki je nalašč zato potoval v London, da ojači avtoriteto ameriške delegacije, se sicer ni udeležil razgovorov, na katerih so formulirali resolucijo, pač pa je dogovorjeno besedilo poslal predsedniku s priporočilom, da ga odobri. Stališče predsednika Roosevelta je povzročilo v konferenčnih krogih veliko presenečenje.

Prof. Moley opisuje sicer sedaj stvar tako, da je brezobvezno poslal resolucijo predsedniku v odločitev, toda nekateri izrekajo bojazen, da se Moley kot zaupnik predsednika smatra desavuiranega.

Francija zahteva stabilizacijo

Pariz, dne 2. julija. tg. Francoska vlada je imela sejo, na kateri je poročal finančni minister Bonnet o londonski konferenci. George Bonnet je bil sprejet kot triumfator radi njegove akcije za stabilizacijo valut. »Temps« izjavlja, da londonska konferenca doslej ni prinesla nikakega rezultata in rezultat sploh ni možen, dokler se ne stabilizirajo valute. George Bonnet je poročal o zvišanju francoskih davčnih dohodkov, ki so v mesecu maju po dolgem času zopet prvič dosegli zadovoljivo višino.

Bezancon, 2. julija. AA. Predsednik francoske republike Lebrun je danes dopoldne otvoril novo šolo za urarstvo in kronometrični zavod. Zato se danes ni mogel udeležiti največje letošnje konjske dirke v Saint Cloudu, kjer je šlo za darila predsednika francoske republike. Darilo znaša 300.000 frankov.

Predsednik Lebrun je otvoril šolo za urarstvo z govorom, v katerem se je dotaknil tudi mednarodnega položaja. Izjavil je, da je stabilna valuta podlaga blagostanja. Z nestalno valuto ni mogoče podpisati trajnih pogodb za bodočnost. Prav tako je izključena vsaka trajna carinska politika.

Razpoloženje na konferenci.

Toller

Bil je to strašen krik vojaka, ki je obtical v žični meji med francosko in nemško postojanko, krik, ki reže do mozga; dva tovariša sta mu hotela na pomoč, a obležala sta takoj mrtva. Vpiti vojaka, ki se je boril s smrtjo ure in ure, ni bilo mogoče utesiti, kakor da ne bi prihajalo iz telesnega bitja, temveč bi to bila ena sama nedojetna obožba proti človeštvu vseh tistih, ki umirajo na bojiščih, a sami ne vedo, zakaj. Po dvanajstih urah smrtnega boja je krik utihnil in pred nami ni ležal več mrtve Francoz ali Nemec, ležal je človek, mrtve človek, mrtve človek...

Toller, prav za prav njegov mrtve, mrtve človek, je zajel vso dvorano, zadonelo je gromovito ploskanje. Iz tega se je dvigal v odgovor kriku mrtvega človeka drugi krik: Vojne nikdar več! In čeprav sem še vedno prepričan, da ni rešitve za naše zaslužene brate brez orožja, je krik Tollerjevega mrtvega človeka in njemu odgovarjajoči krik naše mladine potegnil za seboj tudi mene. Ploskal sem z mladino in se z njo rejal diktoriem v Cezarjevih plaših ali z Wotanovim križem, ki rešujejo človeštvo v Gospodovem letu 1933 z liktor-kimi svežnji in zarjavlimi sekirami; rejal sem se tudi tistim, ki jim Hitler z dimom ene same sežgane pornografske knjige zaslepi oči, da ne vidijo, da je isti plamen obžljal na stotine del krščanskih mislecev in v svoji politični naivnosti ne zaslužio, da bo vsa krščanska prosveta prej ali slej končala v istem zublju. Pa nisem ploskal z mladino do konca, roka mi je zastala ob misli: Zakaj bi ne bil na Tollerjevem mestu, na mestu brezbožnega pacifista, krščanski mislec, zakaj so katoličani, organizirani v največkratnejši mednarodni organizaciji, ki jo je svet sploh kdaj videl in oboroženi s silnim orožjem najvišjega Oznanjevalca miru med narodi, pustili druge naprej. Tollerja, Coudenhove-Kalergije in Rotary-klube. Zakaj gotovo je, da bi za krščanskimi propovedniki miru in mednarodne sprave, ki bi stopili na oder proti mednarodnim hujskačem in organizatorjem vojn, drla mladina, in sicer ne samo krščanska temveč tudi druga, kakor dere danes za marksistično pobarvanimi govorniki, ne samo brezbožna, temveč tudi del krščanske mladine.

Da, Tollerju so ploskali tudi krščanski akademiki in ne samo na tistih mestih, kjer je slikal vojne grozote in nesmiselnost človeškega klanja ter poveličeval človeka, pa naj nosi francosko ali nemško obleko, ploskali niso samo tedaj, ko je pozval vse živali tega sveta, bele, črne in rumene barve na boj proti nespartanemu človeku, ali pa, ko je z ironijo pripovedoval, kako se v Nemčiji ne igrajo več leposlovno priznana dela temveč dela ... ministrov, temveč tudi tedaj, ko je neposredno ali posredno smesil vsak red in vsako avtoriteto. In temu Tollerju je predvsem veljalo ploskanje mladine! Zakaj bi skrivali resnico? Toller je v nekem razgovoru dejal, da je bilo sprito težav, ki jih preživlja tudi Jugoslavija, najlepše, kar je videl v naši državi, ... naša mladina. Ta torej koraka za Marksom li se vsaj oprijemlje drugih ne tako določeno socialističnih idej? Jasnó je, da katoličana ne more razveseliti Tollerjevo veselje nad našo mladino. In kaj storijo poklicani, da bi jo zopet privabili na drugo pot?

Eno je gotovo: Mladina ne priznava avtoritete zavoljo avtoritete, kakor tudi ne naukov samo zato, ker prihajajo od starejših, temveč hoče, da svojo avtoriteto pred njo utemelji. Mladina ne zavrača dobre besede in dobrega nauka a priori, vendar zahteva, da jo o njega vrednoti prepriča. Gorje, če ji hoče kdaj vtepati svoj nauk z avtoriteto, pa naj bo ta še tako lep. Odbil si jo boš. To je dejstvo. Rekriminacije niso danes več na mestu in so tudi odveč. Računajmo z dejstvi, kakršna so in pojdmó na delo, ker resni so dnóvi. -ski.

Budimpešta, 2. julija. tg. Znani madjarski arhitekt prof. Friderik Wimpffen se je v okolici Sekešfehervarija tako nesrečno zabeltel s svojim motorjem v kup gramoza, da je nekaj ur potem umrl v sanatoriju.

Dunajski vremenski napoved. Še ne bo bistvene spremembe dosedanjega vremena.

Silen udarec Hitlerjevi Nemčiji

Sporazum med Rusijo,

Poljsko, Rumunijo, Turčijo, Estonsko in Finsko

Pariz, 2. julija. AA. Snoči so zastopniki Sovjetske Rusije, Poljske, Rumunije, Turčije, Estonke in Finske podpisali konvencijo o skupni delniciji napadalca v zmislu besedila, kakor ga je predložil znani strokovnjak mednarodnega prava Politis.

Pariz, 2. julija. AA. Po prihodu v Pariz je turški zunanji minister Tevfik Ruždi-bej imel dolg sestanek s francoskim zunanjim ministrom Paulom Boncourjem. Poročal mu je o pogajanjih glede napadalčeve definicije, ki so se vršila med Sovjetsko Rusijo, baltskimi državami, Poljsko, Malo antanto in Turčijo.

Poučeni krogi smatrajo, da je podpis te pogodbe zelo važen za okrepitev miru v vzhodni Evropi.

godbe zelo važen za okrepitev miru v vzhodni Evropi.

Sporazum tudi med Rusijo in Anglijo

London, 2. julija. tg. Angleško-ruski konflikt je bil danes dopoldne poravnán. Danes dopoldne je bila pri kralju tajna seja kronskega sveta, na kateri je vlad podala poročilo o pogajanjih med sirom Simonom in Litvinovim. Angleški inženjerji so že izpuščeni in že potujejo v London.

Hitler proti drugi revoluciji

München, 2. julija. tg. V kopalnišči Reichenhalla zborujejo sedaj pod vodstvom državnega šefa Röhma vsi voditelji SA in SS. Poluradno se poroča o dosedanjem poteku tega zborovanja: Pomembni razgovori so dosegli v soboto popoldne svoj višek, ko je državni kancler Hitler govoril skoro tri ure. Smisel njegovih izjavljanj je bil ta, da more biti narodnosocialistična revolucija stalna in imeti uspehe le tedaj, če bo dosegla duhovni prevrat v narodu in se bo narodnosocialistična ideja zasidrala med širokimi sloji naroda. Predvsem pa je treba stremeti za tem, da se brez velikih eksperimentov v narodnem gospodarstvu izpolni upravičene socialne zahteve, da milijoni brezposelnih čimprej dobijo kruh in delo. Hitler je izjavil, da bo brezobzirno in brutalno zatrl vsak poskus, da bi reakcija ali drugi krogi vrgli današnji red. Obrnil pa se bo tudi brezobzirno proti takozvani drugi revoluciji, ki bi mogla imeti samo kaotične posledice. Kar se je doseglo v zadnjih petih letih,

je tako neznansko veliko, da tega skoraj ni mogoče razumeti. Kdor se bo upiral narodnosocialistični državní oblasti, ga bomo trdo prijeli, vseeno, kje se nahaja.

Iz centra

Berlin, dne 1. julija. tg. »Germania«, dosedanje glavno glasilo centra, prinaša v jutranji izdaji članek novega glavnega urednika Emila Ritterja in ravnatelja lista Klinkenberga članek, v katerem se list popolnoma odpoveduje dosedanji centruški politiki ter priznava brez pridržka novo linijo v Nemčiji.

Berlin, 2. julija. tg. Do predvidenega razgovora med Hitlerjem in Briningom danes ni prišlo, ker se je podal Hitler v Berchtesgaden, kjer je imel razgovor z voditelji Stahlhelma. Sklep o razpustu centra bo sprejet šele v začetku prihodnjega tedna.

Balbov polet

London, 2. julija. AA. Danes ob 12.30 so pristali na letališču Londonderryju italijanski letalci, ki pod vodstvom svojega letalskega ministra Balba leta v Severno Ameriko. Polet iz Amsterdama v Anglijo je uspel brez vsake nesreče.

Amsterdam, 2. julija. AA. Pred odletom italijanskih letalcev je minister Balbo odredil, da so med letalec razdelili tople obleke za polet preko Severnega morja. Odlet se je izvršil ob rani uri. Na letališču se je zbralo samo 500 ljudi.

Prvo letalo se je dvignilo v zrak ob 7.16, zadnje pa je odletelo ob 7.31. Prva letala so krožila nad Amsterdamom, dokler se jim niso pridružila še ostala. Nato je letalska eskadra iz 23 vodnih letal skupno odletela čez Severno morje proti Londonderryju.

Letalo, ki se je ponesrečilo, je imelo posadko 5 oseb. Pri nesreči so se ranili kapetan Mario Balini, poročnik Amelio Novelli, radiotelegrafist Demetrio Jaria, mehanik Leon Landi je ostal nepoškodovan, ubil pa se je narednik Hugo Quintavalle.

Avstrijska fronta šteje 800.000 mož

Dunaj, 2. julija. AA. Vojni minister Vaugoin je izjavil, da šteje avstrijska patriotska fronta že 800.000 članov. Državni kancler Dollfuss pa je pristavil, da patriotska fronta ni stranka, temveč združenje vseh nacionalnih sil za obrambo domovine.

Glasbeni festival v Parizu

Pariz, 2. julija. AA. Danes je bil zaključen glasbeni festival vojaških godb. Trajal je tri dni. Festival je organiziral list »L'Intransigeant«. Udeležile so se ga godba francoske republikanske garde, godba francoske mornarice, godba iz Bruslja, godba španske garde, godba italijanske mornarice, godba nizozemskih grenadirjev, godba českoslovaške garde in škotska godba. Vse godbe so defilirale po Parizu. Vrh tega so priredile koncerte v Trocaderu, v Tuillerijah in v Luksemburškem vrtu.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Grčijo

Atene, 2. jul. 1. Pogajanja med našo in grško delegacijo za novo trgovinsko pogodbo so se danes začela. Včeraj je namreč potekel rok dosedanje trgovinske pogodbe. Pogajanja uspešno napredujejo in bodo v najkrajšem času končana. Zdi se, da bo naši delegaciji uspelo, da bo odslej kupovala Grčija naše žito, ki ga ji je nudila Jugoslavija ob povoljnih pogojih.

Belgrad, 2. julija. 1. Danes dopoldne je bil tukaj izredni občni zbor uradnikov Poštno hranišnice, na katerem so bila sprejeta nova pravila društva in pravila njihovega bolniškega fonda. Na obnem zboru so bile zastopane vse sekcije. Ljubljansko sta zastopala Zmago Porekar in Pavel Borsič s 122 pooblastili. Istočasno je bil tudi izpolnjen upravni in nadzorni odbor, v katerega je bil izvoljen med drugimi tudi Zmago Porekar.

Drobne

Friedrichshafen, 2. julija. AA. Snoči ob 20.20 je zrakovplov »Zeppelin« odpotoval v Južno Ameriko. Na krovu ima 14 potnikov.

Madrid, 2. julija. AA. V Badajozu v bližini Madrida je vlak skočil s tira. En potnik je bil ubit, mnogo potnikov pa je dobilo hude poškodbe.

Hamburg, 2. julija. AA. Podpredsednik nemških kritjanov, pastor Hossenfelder je izjavil:

Sedaj je nacionalno socialistična morala obvezna za ves narod. Zato se ji mora podrediti vsak človek. To velja za cerkev kakor tudi za druge družbe.

Berlin, 2. julija. AA. Društvo za inozemske Nemce priredi 7. julija v Lustgartnu protestno zborovanje proti ravnanju z nemškimi naselbinami v Sovjetski Rusiji.

Belgrad, 2. julija. 1. Po lepi in zanimivi igri je noči tukajšnji BSK premagal moštvo Ripensie iz mešvarca z rezultatom 2:1 (1:0).

Na svetovni razstavi v Chicagu je tudi lutkovno gledališče. Lutke so narejene po obrazilih znanih mož. Tudi B. Shawa so posneli. Ko je B. Shaw ugledal svojo lutko, je bil silno navdušen zanjo ter priznal, da je dobro zadet.

Oslo, 2. julija. AA. Kapetan Kullmann je javno izjavil, da se v primeru vojne ne bo bojeval. Spodnja zbornica pa je njegovo obrambo zavrnila, čeprav so se zanj zavzele močne delavske organizacije. Zbornica je mnenja, da taka izjava ni združljiva s častjo oficirja.

Živi pokopani

Budimpešta, 2. julija. tg. V madjarskem preinogovniku Pilišvörösvar pri Budimpešti se je v sredo udril hrib in pokopal pod seboj 11 rudarjev. Po petdnevem trudu se je danes posrečilo izkopalati devet živih rudarjev. Ti rudarji so ves čas uživali samo vodo in so jih popolnoma oslabele odpejali v budimpeštansko bolnišnico. Upanje je, da bodo rešili živa še ostala dva rudarja.

Peti kongres Zveze jugosl. treznosti

Skoplje, 2. julija. 1. Pod predsedstvom g. dr. Štamparja je bil danes dopoldne otvorjen peti kongres Zveze jugoslov. treznosti. Po prečitanih referatih in predavanjih je bila sprejeta tudi resolucija, ki med drugim zahteva, naj se prepove točenje alkoholnih pijač od sobote opoldne do ponedeljka opoldne, kakor tudi ob vseh praznikih. Nova dovoljenja za prodajo alkoholnih pijač naj se v bodoče ne dajejo posebno v bližini delavskih naselbin. Prav tako naj se plače delavcem ne izplačujejo ob sobotah, ampak ob ponedeljkih. Na vseh šolah naj se uvede obvezen pouk o antialkoholnih vprašanjih. Med narodom naj se vrši sistematična propaganda za izdelovanje brezalkoholnih pijač.

Slovenija na razstavi šol. ročnih del v Belgradu

Belgrad, 2. julija. 1. Kakor je »Slovenec« že poročal, je prišel v Belgradu kongres združenja meščanskošolskih učiteljev kraljevine Jugoslavije. V okviru kongresa spada tudi razstava ročnih del vseh meščanskih šol, ki je nameščena v prostorih tukajšnje druge moške gimnazije. Današnji otvoritvi je prisostvoval tudi pomočnik prosvetnega ministra dr. Dvornikovič. Na razstavi je posebno bogato zastopana Slovenija s svojimi krasnimi rezbarijami, ki vzbujajo splošno pozornost.

Blagoslovitev Zadrúžnega doma na Ježici

Ježica, 2. julija.

Naša fara je danes doživela praznik, kakor jih zela ne doživi kakšen kraj na Slovenskem. K blagoslovitvi novega Zadrúžnega doma, ki so ga z vzgledno pridnostjo in skrajno disciplinirano zgradili požrtvovalni člani — zadrúžniki, je prihitelo iz vseh bližnjih krajev toliko ljudi, kakor jih na enem kraju ne zbere zela kakšna podobna prireditev. Nič ni pomagalo vse omalovaževanje nasprotnikov zadrúge, ki so se poslužili vseh mogočih nečestnih sredstev, da lepo današnje slavje, ki pomenja mogočno manifestacijo zadrúžništva, onemogočijo. Znani nočni razgrajči so noč za nočjo trgali raz sten in drevce nalepljene plakate, ki so vabili k današnji blagoslovitvi; krivice zdaj z vso verno zasleduje naše vestno orožništvo iz Črnuč, ki se je že vselej izkazalo ob podobnih prilikah ter vedno znalo izslediti prave povzročitelje nočnih neredov. Upamo, da bomo tudi zdaj prav kmalu mogli javno pokazati na te ljudi, ki s svojim zapletnim delovanjem prav lepo izpričujejo svojo kulturo. Kakor smo zvedeli, je orožništvo zlikovce mže na sledu:

Kljub vsemu temu pa smo torej danes doživeli na Ježici lep dan. Ob treh popoldne je bilo okrog novega Zadrúžnega doma vse živo. Domačini so prišli pravkar iz cerkve, iz okolice pa so se ljudje pripeljali s kolesi in vozovi. Blagoslovitev doma, ki je bil okrašen z zelenjem, je opravil črnač g. župnik Franc Košir, ki je po obrednih molitvah imel na zbrano ljudstvo kratek nagovor, poudarjajoč potrebo zadrúžnega sodelovanja ter čestitajoč faranom k lepemu napredu.

Nato je predsednik zadrúge, g. Tone Peršin pozdravil vse zbrane zastopnike, predvsem zastopnika okrajnega glavarstva, g. Ketteja, dalje vse zastopnike okoliških zadrúg, ki so prišli iz Dra-velj, St. Vidca, Smartnega, Gamelj, Skaručne, Mengša, Črnuč in od drugod. Predsednik je pozdravil tudi bivšega ministra Jožeta Gostinčarja ter nekdanjega deželnega odbornika in poslanca Miho Dimnika iz Jarš, ki sta tudi prišla k današnji slavnosti. S posebnim poudarkom pa je predsednik pozdravil tudi ravnatelja Zadrúžne zveze iz Ljubljane, g. Gabrovška, ki je prišel na Ježico v druge, ki si je v kratkih letih obstoja zgradila tak ponosen dom, je končal govornik z željo, da bi bile uslišane in uresničene besede prošne molitve, ki jo je duhovnik izrekel ob blagoslovitvi: da bi bil dom srečno zavetišče vsem članom, da bi ko-

ristil blagostanju vsem zadrúžnikom, da bi prinašal srečo in zadovoljstvo vsakomur, ki bo ž njim imel opravka.

S tem je bil uradni del prireditve, pri katerem so zelo posrečeno in v splošno zadovoljstvo sodelovali združeni ženski moški pevski zbori pod vodstvom gosp. pevovodje Cerarja, končan. V domu se je nato začela ob prijetnem razpoloženju domačinov in gostov domača zabava, pri kateri je mimo že omenjenih domačih pevcev prav vneto sodelovala tudi godba z Vodice. Ljudstvo se je zvečer razhajalo z ugotovitvijo, da je ta dan v zadnjem času eden najlepših, kar jih je doživela Ježica. Člani zadrúžniki pa so razen tega tudi lahko ugotovili, da jim v njih prizadevanju stoji ob strani vsa domača fara pa tudi okoliško ljudstvo, ki se je v tolikem številu zbralo danes na Ježici. — Fr. Strah.

Fran Mažuranič:

V tujini

Sonce sije, a v duši mi je mrak. Težko meni v tujini!

Tudi jezik je hrpar, tudi kruh je grenak in nemilosten je tuji Bog!

Pomlad je, a ne vidi je, komur v srcu ne cvete!

Seet je majhen, a moja boleat je velika...

Dobri Bog hodi po zemlji (pravijo ljudje) in deli darove, pa zmerom tam, kjer mene ni!

Poldne zvoni, a nikogar ni, ki bi me čakal na kosilo. Ljudje gredo mimo mene: tuje matere, tuje sestre, tuji bratje. Tuji so oni meni in jaz njim. In moja boleat je njim tuja kakor meni njihova radost. Tuje sonce ne greje duše! Ljudje prihajajo in odhajajo. Odkod? Kam? ... Sredi tisočev samujem!

Ne vprašajo me: niti kdo sem niti kaj sem. A prav je tako! Zakaj če bi me vprašali, ne bi jim vedel povedati...

Hodim ko mesečnik. Mečem nogo pred nogo; najprej levo, potem desno, pa desno pred levo. Grem brez misli — kam...

Ona utolmijena veja sem, ki v vrtu čisti. Moj sad se bo na veji posušil in odpadel.

Trava na senočisti sem, s kopitom pogažena; meč, ki rjavi v globlinski morski!

Niti preteklosti niti bodočnosti nimam, pa tudi upanje moje je mrtev: videl sem ga to noč, ko je letelo zraven mene kot ubogi konj na bojni poljani.

Ban Marušič na gasilskih slavnostih

Radeče, dne 2. ulija. AA. Gasilsko društvo v Radečah pri Zidanem mostu je danes praznovalo 60 letnico obstoja. Te proslave, ki je bila zelo lepa in veličastna, se je udeležil tudi gosp. ban Drago Marušič, ki je prispel v Radeče ob 10 jutraj iz Laškega. Na Glavnem trgu so bili zbrani domači gasilci in iz bližnjih krajev in mnogostevno občinstvo. Ban Marušič je izrazil svoje veselje nad tem, da vidi zbrane gasilce, ki so prikljubni povsod zaradi plemenite in vzvišene misli, ki jo zastopajo, namreč, da prihitijo v nevarnosti na pomoč. Druga stran, ki jo je treba naglasiti pri gasilcih je njihova širokoprčnost in pravo pojmovanje državljanske dolžnosti. Gasilci so bili prvi, ki so pravilno razumeli manifest Nj. Vel. kralja ob 6. januarja in ki so razumeli, da je želja kralja, da živimo složno in brez vsakih strankarskih prepričev. Na tej misli sloni tudi naša sedanja državna politika.

Država sama, kraljevska vlada in narodno predstavnstvo je pokazalo, kako cenijo gasilce s tem, da je stopil v veljavo zakon o gasilcih. G. ban je čestital društvu v Radečah ter naprosil gasilce, da delujejo tudi v prihodnje v korist bližnjega, naroda in države.

Po mimohodu si je g. ban ogledal hiralnico. S proslavo je bila odposlana Nj. Vel. kralju udarnostna brzojavka, ministru za telesno kulturo pa brzojavni pozdrav.

Zg. Kašelj, dne 2. julija. AA. Danes je imelo tukajšnje gasilstvo velik praznik. Gasilsko društvo v Zg. Kašlju je praznovalo 25 letnico svojega obstoja. Pri tej priliki je razvil svoj prapor. Proslave se je udeležil g. ban dr. Drago Marušič, ki je prispel iz Radeč ob pol 3. Pred stanovanjem kumice dr. Jenkove se je nato razvil spreved, v katerem so sli konjica gasilcev, trije vozovi z banom in kumico ter spremstvo, narodne noše in 250 gasilcev v krajih z zastavo. Spreved je krenil skozi D. M. v Polju in Vevče pred gasilski dom v Zg. Kašlju. Na vsej poti je občinstvo obšlo spreved s cvetjem.

Pred gasilskim domom je bila že zbrana velika množica.

Po pozdravnih govorih je duhovni svetnik župnik g. Müller blagoslovil zastavo ter nato imel govor, ki je v navzočih zapustil globok vtisk. Očrtal je plemenite naloge gasilcev, ki hitijo bližnjemu na pomoč v stiski in ki širijo prosveto med ljudstvom. Ena izmed glavnih nalog naših gasilcev pa je, da širijo ljubezen za narod in državo. Ta ljubezen do naroda in države je tako velika, da mora vsak državljan biti vedno pripravljen, da žrtvuje na oltar domovine tudi svoje življenje.

Nato je bil prapor izročён praporčaku, a kumica dr. Jenkova je nanj pripela s kratkim nagovorom krasen trak.

Nato je govoril g. ban, ki se je najprvo dotaknil požrtvovalnega dela gasilcev v korist bližnjemu. Omenil je dalje veliko disciplino gasilcev, dalje njihove širokoprčnosti, saj hite na pomoč vsem, ki so v nesreči, brez ozira na njihovo strankarsko pripadnost. Naj to lepo lastnost ohranijo tudi v bodoče.

Slovesnost je bila po mnogih govorih zaključena s strumnim mimohodom gasilcev.

Velik požar pri Hočah

Maribor, dne 2. julija.

Danes zvečer okrog 20 je izbruhnil na gospodarskem poslopu posestnika Mihaela Babiča v Skokah pri Hočah požar, ki se je razširil tudi na stanovanjsko poslopje. Obe poslopji sta pogoreli do tal kljub temu, da so takoj prihiteli na pomoč požarne brambе. Ogenj je potem zajel tudi sosedovo gospodarsko poslopje, katero je tudi pogorelo do tal. Pri gašenju se je nevarno ponesrečila 21 letna posestnikova hči Ivanka Babič, katero so morali prepeljati v mariborsko bolnišnico. Ob času poročila požar še traja. Sumi se, da je zlobna roka podtaknila požar. Škoda je zelo velika. Podrobneje bomo poročali v jutrišnji številki.

Dunaj, 2. julija. Ig. Austria, Dunaj-Slavija, Praga: 3:0 (1:0).

Prijateljska tekma med VSK Triglav: SK Reka je po lepi in fair igri in ob precej enaki moči obeh moštev dala rezultat 3:3 (1:1).

„Italia Redenta“

„Italia Redenta“ se imenuje državna organizacija za poitalijančenje narodnih manjšin v območju italijanske države. Italija se namreč ne sramuje očitno priznati, da hoče vse „tujerodce“ raznaroditi in asimilirati. Organizaciji predseduje sama vojvodinja Aosta mati. Na slovenskem in hrvaškem ozemlju je „Italia Redenta“ prevzela v svojo upravo bivše potujočevalnice društva „Liga Nacionalna“. „Italia Redenta“ deluje tudi v Zadru, na Trentinskem in celo v kolonijah. Krajevno se deli delo na 23 pododborov (Comitati). Koncem I. 1931 so ti pododbori vsega skupaj upravljali 237 otroških vrtcev (zabavišč) z 14.223 otroci, 19 krojnih šol in delavnic s 466 gojenkami, 40 zdravstvenih zavodov (ambulatorijev) itd. Na Trentinskem pa upravljajo 60 večernih in gospodinjstkih šol s 14.612 vpisanimi obiskovalci. „Italia Redenta“ je potrosilo v letu 1931 vsega skupaj okroglo 7 milijonov in pol. Skoraj ves ta denar daje vlada iz žepa davkoplačevalcev. Vštete niso kontribucije v naravi, ki se za te naprave nalagajo občanem v zaslužjenih deželah. — V naših krajih ima „Italia Redenta“ 4 vrtce v Zadru, 9 v videmski provinciji, 20 v reški, 50 v Istri, 21 v tržaški, 51 v gorški provinciji. Tako po podatkih, ki so bili nedavno objavljeni za šolsko leto 1931.

Ne mišljenje, temveč dejanja naj odločajo

Ministrski kolegij za reformo službene pragmatike v češkoslovaških državnih uradih je v glavnem zaključil svoje delo. Nova pragmatika bo vsebovala načelo, da se smejo državni uradniki odpuštili iz službe edino na podlagi razsodbe deželnega disciplinskega odbora. Odpust iz državne službe se sme izvršiti edino radi „dejanj proti državi in proti njeni republikansko-demokratski obliki; nikakor pa se uradnik ne sme odpuštili radi državni sovražnega mišljenja, ki bi se n. pr. pokazalo na ta način, da pripada h kakoli takoli državi sovražni stranki. Naloga političnega ministrskega kolegija bo, da podrobno določi zločine, ki imajo lahko za posledico odpust iz državne službe. Za lahke politične zločine se uvaja nova kazen, to je začasna odpušitev iz državne službe in pri upokoženih znižanje pokojnine do smrti ali pa samo za omejen čas.

Kongres sovjetskih književnikov

Vsvezvezni kongres sovjetskih književnikov, ki bi se moral začeti 20. junija, je bil odložen do 10. septembra tega leta. Kongres so odložili, ker je bila priprava nanj preveč površna. Za vsvezvezni kongres sovjetskih književnikov pripravljajo mnogo poročil z ideološkimi predmeti. Še pred kongresom bodo sovjetski književniki razpravljali o umetniškem jeziku; to razpravo je izval članek Maksima Gorkoga „O prozi“. Razpravo so začel znani sovjetski književnik K. Fedin.

Američani kvartajo na morju.

NEDELJSKI SPORT

Lahkoatletski miting na Primorju

Ljubljana, 2. julija.

ASK Primorje je priredilo na svojem igrišču večeraj in danes popoldne lahko-atletski miting, katerega so se udeležili skoraj vsi najboljši atleti naše države. Za miting je bilo vsled tega veliko večje zanimanje, kakor za tovrstne prireditve v zadnjih letih, kajti udeležba od strani občinstva je bila danes še dokaj zadovoljiva. Izgleda, da se bo tudi ta najlepša sportna panoga pri nas polagoma le popularizirala. In če bodo take prireditve dobro pripravljene in če bodo atleti dosegali lepe uspehe, se bodo naša igrišča tudi pri lahko-atletskih tekmovanjih začela polniti. Potem bodo imeli tudi atleti večje veselje do dela.

Današnja prireditve je bila zelo posrečena, kajti doseženi so bili prav lepi rezultati. Omeniti bi bilo Goičev met kladiva, dalje Dobovškov met diska nad 39 m (s prestopom) in nove ter izboljšane jugoslov. rekorde. V posameznih panogah so bili doseženi naslednji rezultati:

100 metrov:

1. Kovačič Alfonz (Primorje) 11.5
2. Stefanovič Dražoj (Jugoslavija) 11.5.
3. Cerar Drago (Primorje).

300 metrov:

1. Žorža A. (Primorje) 37.9
2. Nikhazi (Pančevo) 38.00.
3. Tručelj (Primorje) 43.00.

Troskok:

1. Mikič (Bačka) 13.28 m.
2. Perpar (Primorje) 13.21 m.
3. Korče (Primorje) 13.17 m.

Skok v višino z zaletom

1. Banščak (Pančevo) 1.65 m.
2. Mikič (Bačka) 1.65 m.
3. Dobovšek (Ilirija) 1.60 m.

Met diska:

1. Stepišnik M. (Ilirija) 36.68 m.
2. Jug V. (Primorje) 36.54 m.
3. Goič (Hašk) 35.85 m.

Met kroglice:

1. Jeglič (Ilirija) 12.33 m.
2. Stepišnik M. (Ilirija) 11.42 m.
3. Dobovšek M. (Ilirija) 11.00 m.

Tek na 1000 metrov:

1. Krevs (Primorje) 2:41.6.
2. Osterman (Ilirija) 2:54.2.
3. Bručan (Ilirija) 3:09.2

Štafeta 4 krat 100 metrov:

1. Kombinirana štafeta Pančevo-Jug 45.8.
2. Primorje (Putinja, Kovačič, Cerar, Žorža) 46.

200 metrov:

1. Stefanovič (Jugoslavija) 23.5
2. Kovačič (Primorje) 23.7.
3. Žorža (Primorje) 25.2.

Kladivo:

1. Goič (Hašk) 44.96 m.
2. Stepišnik (Ilirija) 36.57 m.
3. Korče (Primorje) 32.40 m.

800 metrov:

1. Žorža (Primorje) 2:02.5.
2. Krevs (Primorje) 2:02.7.
3. Nikhazi (Pančevo) 2:02.8.

Skok v daljavo:

1. Korče (Primorje) 6.15 m.
2. Mikič (Bačka) 6.11 m (v borbi za mesto je skočil 6.27 m).
3. Putinja (Primorje) 6.11 m.

Švedska štafeta 400 in 300 in 200 in 100:

1. Pančevo 2:05.7 (boljši čas od jugosl. rekorda).
2. Primorje 2:06.2 (tudi boljši čas od jugoslov. rekorda).

Metanje kopja:

1. Putinja (Primorje) 48.77 m.
2. Vlajnić (Pančevo) 43.46 m.
3. Mikič (Bačka) 40.60 m.

Skok s palico:

1. Banščak (Pančevo) 3.20 m.
2. Putinja (Primorje) 2.70 m.

Tek na 15 km:

1. Sporn Stane (Ilirija) 54:17.6, velja kot nov jugoslov. rekord.

Kolesarske dirke na Hermesu

Ljubljana, dne 2. julija.

Krasno vreme je privabilo precejšnje število gledalcev na današnje kolesarske dirke, katere je priredil ZSK Hermes. Tudi za to sportno panogo vlada med našim ljudstvom precejšnje zanimanje. Pa je več ali manj novost za naše kraje, kajti doslej smo imeli priliko gledati samo cestne dirke, katerim pa nismo mogli slediti. Le boj pri zadnjih metrih pred ciljem smo mogli videti, dočim nam je bilo zasledovanje borbe na progi onemogočeno. Z zgradbo dirkališča, ki ga je tako lepo uredil Hermes, je pa tudi to rešeno, kajti občinstvo more slediti vsemu poteku dirke.

Za tekmo so se prijavili dirkači od Zarje iz Jesenic, Hermesa, Primorja, Save, Ljubljance, Ilirije, Zarje iz Zg. Kašlja, Vrhnice, Diska in iz Kamnika.

Dirko so otvorili dirkači s pozdravnim krogom vseh sodelujočih. Nato so si pa sledile posamezne točke. Doseženi so bili naslednji rezultati:

1. Dirke glavnih konkurentov. (Tri moštva po trije dirkači, ki jih je določil prireditelj.) Vsako moštvo je vozilo po dva kroga. Tretje plasirani so izpadli, drugoplasirani so startali še dva kroga. Prvi iz teh so pristopili h prejšnjim trem prvoplasirancem.

1. Kacič (Hermes) 1.27.8.
2. Trobec (Sava) je bil diskvalificiran.
3. Valand (Zarja, Jesenice) 1.56.
4. Kesič (Hermes).

2. Dirka novincev (t. j. tistih dirkačev, ki na dirkališču še niso tekmovali).

1. Zerjal (Prim.) 3.39.8.
2. Medvešček (Ilirija).
3. Hamberger (Zarja, Zg. Kašelj).

3. Dirka juniorjev (t. j. tistih, ki na dirkališču še niso dosegli prvega mesta).

1. Stirn (Vrhnika) 3.33.4.
2. Dežman (Prim.).
3. Vrhovnik (Prim.).
4. Bertonec (Zarja, Jesenice).
4. Glavna dirka: To je bila dirka na 40 krogov z osmimi cilji, t. j. vsak peti krog je bil cilj.

1. Valand (Zarja, Jesenice) 39 točk, v času 30.51.8.
2. Gartner (Ljubljana) 25 točk.
3. Zerjal (Primorje) 23 točk.

Vienna: Ilirija

Jutri zvečer bo dosegla letošnja nočna nogometna sezona višek na ilirijanskem igrišču, kjer se spoprimeta profesionalni prvak Avstrije Vienna in naši belo-zeleni Vienna je ena izmed najstarejših dunajskih klubov in jo po pravici smatrajo poleg Juventusa za najboljšo moštvo v Evropi, ki je v zadnjih letih vedno na čelu prvenstvene tabele. Leta 1931 je zmagala v tekmah za srednjeevropski pokal, za katerega se potegujeta po dva najboljša kluba Avstrije, Italije, Češkoslovaške in Madžarske.

Vienna nastopi proti Iliriji na povratku iz Italije s svojim najmočnejšim liginim moštvom. Glede na edinstveno priliko, ki se nam bo to pot nudila ob lepo razsvetljenem ilirijanskem igrišču, ga gotovo ne bo med nami, ki si ne bi ogledal te zanimive borbe.

Kolesarske dirke v Mariboru

VSA PRVA ŠTIRI MESTA SO ODNESLI MARATONCI. — MARATONEC STEFAN ROZMAN SLAVI SVOJO 50. ZMAGO!

Maribor, dne 2. julija 1933.

Kolesarski sportniki iz Maribora in okolice so prestali danes dopoldne težko skušnjo, ki jo je stavila na njihove mišice in vozaško tehniko dirka za prvenstvo mariborske kolesarske podzveze. Dirka se je vršila na 75 km dolgi progi Maribor—Rače—Hajdina—Ptuj—Sv. Trojica—Sv. Lenart in nazaj v Maribor. Proga je bila tako po dolžini, kakor radi izrednih in pogostih strmin ter deloma slabih ceste zelo naporna ter je zahtevala od tekmovalcev napon vseh sil. Start je bil pri vodovodu na Tržaški cesti, cilj pa pri Tomšičevem drevoredu. Radi težavne proge so se udeležili dirke le najboljši mariborski tekmovalci, med njimi zlasti častno zastopana skupina Maratoncev, ki je poslal v boj svoje favorite Rozmana, Kemperla, Floriančiča in druge. Razveseljuje je tudi, da je vladalo za tekmo izredno zanimanje med podeželskimi kolesarji, pri katerih se opaža vedno rastoče zanimanje za kolesarski sport ter so se številni prijavili. Tekmoval pa je le eden ter se odlično uveljavil. Startalo je 12 dirkačev. Do Rač so vzrili precej strnjeno in brez nesreče, tu pa je zadela skupino 5 vozačev usodna nezgoda. Pri srečanju z nekim avtomobilom je vseh 5 padlo, dvojica od njih in sicer Franc Raulf in Jože Zvunko pa sta dobila tako hude poškodbe, da sta se morala vrniti z avtobusom v Maribor ter se zateči po pomoč na rešilno postajo. Tudi na nadaljnji poti je spremljala vozače izrazita smola, bilo je veliko hudih padcev, nekateri pa so zašli, tako da je dospelo na cilj samo 5 dirkačev. Zmagal je v krasnem času zopet Maratonec Stefan Rozman in sicer v času 2:26.41, drugi je Maratonec Anton Kemperle v času 2:34, tretji Maratonec Josip Floriančič v času 2:48.26 in četrti zopet Maratonec Vlado Petruška v času 2:48.26. Med juniorji se je dobro nastavil Ernest Hetzl (Edelweiss) v času 2:58.17. Zelo dobro se je uveljavil med tekmovalci tudi kmetijski fant Martin Brlež, ki je danes prvi dirkal ter se vedno držal v zmagovalni skupini Ker pa se je zmotil v progi, se ni klasificiral. — Zmaga Maratonca Stefana Rozmana je bila izredno učinkovita. Pokazal je vnovič, da je najizrazitejši in najboljši reprezentant slovenskega kolesarskega sporta. Z današnjo zmago je praznoval tudi redek jubilej, ki ga menda ni dosegel še noben slovenski kolesar. Startal je 75. v dirki ter odnesel svojo 50. zmago. — Vodstvo dirke, ki je bilo v preizkušnih rokah g. Lešnika, predsednika kolesarske podzveze v Mariboru g. Markokoviča, tehnični referent podzveze Zednička, dalje vodja kontrole Blažič ter Divjak, Ružič in Kebrič, je brezhibno delovalo. Na cilju je pričakovala zmagovalca velika množica z Omladinsko godbo. Navzoča sta bila tudi dva delegata novega kolesarskega društva iz Hraštva-Mote na Murskem polju. Od cilja se je pomikal spreved kolesarjev z godbo na čelu no mestnih ulicah na igrišče Maratona na Livadi. Popoldne pa se je vršila na prireditvi Maratona pri Lovskem domu svečana razdelitev daril. Zmagovalec Rozman je prejel poleg častnega pokala, ki je bil razpisan kot prvo darilo, še posebno spominsko darilo za svojo 50. zmago.

Delavec, uničiti te je treba zavolio Nemčije

V Hannoveru je dr. Ley, vodja nemške delovne fronte, dejal med drugim: Delavec ne bodi več potuhnen. Ne govori več: Jaz sem proletarec, temveč ti moraš postati človek-gospod (Herrenmensch) z dvignjeno glavo in svetlimi očmi. Ti moraš reči: Jaz sem polnovernen član svojega ljudstva in na to sem ponosen. Odloči se za Nemčijo ali proti njej. Ako greš z nami, potem si naš tovariš in greš nasproti novi bodočnosti. Ako si pa proti Nemčiji, potem ti prav tako brutalno in brezobzirno izjavljamo: Potem te je treba uničiti zavolio Nemčije.

Franz Heller:

Skopuh

V našem predmestju je živel lekarnar, o katerem so pripovedovali, da mu četrti kile prekajene mesa zadostuje za vso zimo. Jedel ga je namreč tako, da je držal kosček tega mesa pod nosom, zaprl oči in pri tem hlavno požiral nekaj kosov kruha. Vse svoje dolgo življenje se je ukvarjal in trpil z izumitvijo stroja, s katerim bi mogel včrpati poletno vročino in jo obraniti za zimo. Največji križ pa je imel z našim skopuhom njegov sosed, ki je prodajal zelenjavo. Ko je aprila meseca skopuh ponudil svoje prve kumare, mu je ta odvrnil: »Bože moj! Ta bi bila lepa, da bi ti dajal deset kron za eno krevljasto kumaro! Rajši bom malo počakal, da bom dobil deset krasnih kumar za eno krono.« Kadar je pa res prišlo do tega, je sam pri sebi dejal: »Če sem že tako dolgo zdržal brez kumare, jih tudi sedaj ne potrebujem več.« Včasih je prišel k sosedu, si ogledoval kramo in rekel: »Prav lepe koterabe imate, sosed! Shranite mi jih en šop! Po treh ali štirih dneh bom prišel ponj!« — V tem času bodo že slabe in uvele, se je namuznil trgovec. — »Saj, saj, potem jih boste dali bolj poceni, ali ne?«

Lekarnar je bil neizmerno bogat in seveda je moral tudi nekoč umreti. Pa je prišel sosed k smrtni postelji našega skopuha. Ker je bil pač dobrega srca, mu je hotel s svojo navzočnostjo lajšati poslednje bolečine: »Tukaj torej ležiš, bratec moj predragi, in se težko postavljaš od svoje debele mošnje! Kaj si pa imel od življenja? Nič, prav nič! Tedaj je prikimal umirajoči in šepnil z voltim glasom: »Nič nisem imel od življenja, prav nič — samo denar sem zapravil!«

Kaj bo s slovenskim duhovniškim naraščajem?

Slovensko Alojzijevisče — potujčevalnica

V goriškem Alojzijevisču, ki so ga upravljali slovenski duhovniki s pomočjo katoliških laikov, je bil pred dobrim letom imenovan vladni komisar. Ta je Alojzijevisče popolnoma potitaljanil, čeprav je zavod še vedno pravna last Slovencev. V Alojzijevisču so vzdrževali po italijanski okupaciji nekako pripravnik za slovenske dijake, ki so potem prestopili na italijanske srednje šole. Poleg tega je bilo v zavodu nekaj dijakov, ki so obiskovali zunanjo srednjo šolo. Iz Alojzijevisča so dijaki navadno šli v škofijsko gimnazijo v novem deškem semenišču, ki je bilo odprto dve leti pred izbruhom svetovne vojne. Tam so potem dovršili srednješolske nauke in se potem pričeli v bogoslovju pripravljati na duhovski poklic. Slovenskega Alojzijevisča je zdaj konec. Vladni komisar je izdal ukaz, s katerim je gojencem prepovedal celo v zasebnem razgovoru rabiti slovenski jezik. Nadalje je odsvolil slovensko služničarje, slovenske redovnice in slovenske učiteljice. Odpravil je slovensko pridigo in slovenske molitve v cerkvi. Skratka, zavod je postal popolnoma italijanski in se je izpremenil v potujčevalnico. Namesto slovenskih redovnic so bile poklicane italijanske iz Verone.

Fašistične finance šepajo

Da preživlja fašistična država hudo krizo, se razvidi iz pasivnosti njenega državnega gospodarstva. Računsko leto 1931-32 je dalo 1867 milijonov, letošnje se bo zaključilo s primanjkljajem, ki bo presegal 4 milijarde, za prihodnje leto pa predvidevajo izgubo v znesku 2900 milijonov lir.

V tekočem računskem letu so odpovedali za eno milijardo lir; davek na poslovni promet, davek na proizvodnjo (sladkor in špirt), uvozna carina na žito, ostale uvozne carine in monopolski dohodki. Finančni minister je sprito tega znižal postavko dohodkov za računsko leto 1933-34 od 18.647 na 17.514 milijonov lir. Ni tedaj govora o kakem popuščanju fašističnega davčnega vijaka v pogledu direktnih davkov. Državni izdatki so temu nasproti od leta do leta višji. Za tekoče leto jih je bilo predvidenih za 20.060 milijonov lir, po izjavah ministra Junga je pa treba računati z zneskom 21.880 milijonov lir. Tretjina razlike je šla v prid državnih železnic, ki so zaradi velikega nazadovanja osebnega in tovornega prometa visoko pasivne. Izrednih podpor so bile nadalje de-

Vse to se je zgodilo, čeprav je fašistična Italija podpisala konkordat, ki priznava katoliški cerkvi, da sme propovedovati Kristusove nauke po svojih načelih, ki izvirajo iz Kristusove zapovedi: Pojdite in učite sve narode! Slovensko Alojzijevisče je bila za domačega duhovnika prva stopnja, na kateri se je začel izobraževati in s katere se je polagoma dvigal proti duhovskemu poklicu. Namen slovenskega Alojzijevisča je bil prav ta, da bi nadarjenim kmetskimi fantom, katerih starši niso imeli dovolj sredstev za vzdrževanje v šolah, omogočilo pričetek in nadaljevanje študij. Slovenski mladini je zdaj zaprta pot do izobrazbe, vedno bolj se zapira pot slovenskemu duhovskemu naraščaju. Nasprotno uživajo italijanski dijaki v cerkvenih zavodih, kakor na primer dijaki notranje gimnazije v škofijskem zavodu, izdatno državno podporo. Fašističnim oblastem je mnogo na tem, da se vzgoji čim več italijanske duhovščine, ki naj stoji na mesta, ki jih polagoma izpraznjuje smrt ali pa prisilna izselitev slovenskih duhovnikov. Če pojde tako naprej, bo nastopil dan, ko bo slovensko ljudstvo ostalo brez lastne duhovščine. To gotovo ne more biti v namenih Vatikana, ki stremi za tem, da bi se za vsako ljudstvo, tudi z najnižjo kulturo, vzgojila lastna domača duhovščina.

čne paroplovne družbe, hotelska in svetoča industrija, sudokopi itd.

Finančni minister Jung ni ob priliki zadnje proračunske debate pojasnil, na kak način namerava lažim kriti primanjkljaj tekočega računskega leta, pač pa je izjavil, da je viseči dolg države narasel dne 30. aprila t. l. na 8389 milijonov lir in da fašistični režim niti zdaleka ne računa s kakim priložnim konvertiranjem slednjega dolga. Zanimivo je njegovo indirektno priznanje, da zametlje Mussolinijeva država denarna sredstva za kritje primanjkljaja pri poštni hranilnici, ki v ta namen izdaja na več let glaseče se hranilne bono. Vprašanje je, kako stališče bodo zavzeli italijanski hranilnici na to priznanje finančnega ministra. Iznajdljivost Mussolinijeve finance kaže končno dejstvo, da hoče vklepniti pod svoj voz tudi denarna sredstva privatnih kreditnih zavodov, ki se skrivajo pri njih pod značko korespondenčnih računov. Na teh računih je bilo vloženih koncem leta 1931 okrog 23 milijard lir, ki bi jih bilo treba po Jungovem mnenju porabiti za financiranje javnih del.

Krajevna imena v Furlaniji

Slovenske naselbine tja do Piave

Furlanijo imenujejo deželo nekako nad rekama Soča in Piavo. Kulturno središče in deželno glavno mesto je Videm (Udine) od slovenski jezikovni meji. V srednjem veku je bilo glavno mesto furlanskega vojvodstva Forum Julii (odtud ime Friuli in Furlani), ki so ga ljudje imeli za mesto kateksohen — civitas (civitas); Slovenci mu še pravijo Cedad, laško pa je Cividale. V goratem delu Furlanije segajo Slovenci daleč preko Soče na zapad, zato prav za prav ni spretno, da se vedno povdarja Soča kot naša narodna meja. Slovenske naselbine so bile nekdanje čase razsejane po vsej Furlaniji tja do reke Piave, kar dokazuje pogled na specialni zemljevid. Zlasti do reke Tagliamento (Slovenci ji pravijo Telmet; vanj se izliva Bela, ki prihaja od Sv. Višarj po Kanalski dolini) je tudi v nižavi vse posejano s slovenskimi imeni krajev. Našel sem sledeča imena: Turjak (Turriaso), Goluša (Golussa), Nadiža (Nattisa, kanal), Avča (Aussa, voda), Zapoge Zapoga), Zlinje (Zellina), Košt (Coauto), Prečnik (Preccenico), Dolina, Dolenje Dolegnano), Godje (Godia), Jasčevce (Giassico), Medeja, Planec, Log (Lougo), Novaki (Noax), Ruda, Topolje (Tapogliano), Černigoj (Černazui), Novak (Noacco), Zalesje (Soleschiano), Malinje (Malina), Prapet (Propetto), Viš (Visco), Bičnik (Bicinicco), Grič (Gris), Počenije (Pocenia), Kogoj, Velikonja, Gbdec (Codis), Premrljak (Premariacco), Belica, Potok (Patok, voda), Petač (Petazzo), Grinta, Vrh (Viroo), Loka (Lonca, še staroslov. oblika Lonka), Gorica (Gorizzo), Glavnik (Glaunico), Gradisce (Gradiscutta, s furlansko končnico), Beligrad (Belgrado), Robidišče (Revidischia), Goričica (Gorizza), Gradisce (Gradisca), Cerje ali Žirje (Zirriacco), Kozjane (Coseano), Rodjane (Rodeano), Stražice (Straccis). Slovenski koren je tudi v ime-

nih Sevegliano, Sedegliano, Piano Deveacco, Luserio, Coseanetto (pomanjš. od Coseano), Milocco, Cerneglon.

Zajemljivo bi bilo ugotoviti koren besede Laipaco, Laibacco in podobno ki je v Furlaniji zelo pogosto krajevno ime. Ali je isti kot pri besedi Laibach — Ljubljana (Ljubija, Ljubno, Ljubovec itd.)?

Pa slovenske naselbine so bile tudi zapadno od Tagliamenta vse do Piave, kar dokazujejo sledeča imena, prepisana kar iz zemljevida: Musil (prim. Muželja), Levada (večkrat, le v nižini), Mosenigo (Močnik), Orenico, Cusano, Loncon (Loka), rosello, Tamal, Le Baite, Ciavornie (Zavornik), Topaligo (Toplik), Calgrande (Kal), Prepedelli, Calnova, Bagutin, Casicco (Kozjak), Val Planecis, Gradisca, Postoniceco, Seletz, Nanoi, Cosoi, Peco, Crovat, Quas (Kvas), Posplata, Versives, Colosel, Cossana (Košana), Luogo, Cerni, Sussit (Sužid), Selis, Losie, Grizzo, Malnisio, Polceno, Lesis (prim. Leše), Merie, Massurie (prim. Masore), Berlin, Budoia, Stivanello (Stivan, Ivan!), Patocco, Poniccio, Cusano, Sile, Polezzo (prim. Polec, Poles), Caciiti (prim. Kačiče), Prodos, Bigai, Perissinotti, Peressine. Ob Livenci (tudi slov. koren) je vas Torre di Mosto, kar menda ne pomeni stolp za mošt, ampak stolp ob mestu. Srdita slovensko je ime Brische (Brišče), ki ga je vse Primorje polno. Te Brišče so na levem bregu Livence. Še bolj vpije Passian Schiavonesco (Slovenski Passijan), ki ga na zemljevidu ni več. Po vojni so ga prekrstili v Azimmo decimo, da ne bi kričal s svojim pridevkom Ostala pa je še južno od Sacile vasi Schiavoi, severno od Pordenone pa Schavons, kar vse pomeni »Slovenec«.

Pesmarica

„Zdrava Marija“

V Gorici je izšla v zalogi Mohorjeve družbe pesmarica »Zdrava Marija«, obsegajoča 112 Marijinih pesmi. Skladbe so vse nove in tudi besedilo je povečini novo. Zastopani so takorekoč vsi slovenski cerkveni skladatelji: Premrl, Kimovec, Sattner, Tome, Zeleznik, Klemenčič, Mav, Jobst, Grum, Hochreiter, Dolinar, Doktorič, Ocvirk, Komel, Vodopivec, Sočenko-Bratuž, Breda Šček, Nazarij Križman. Zbirko je uredil Vinko Vodopivec in je odobrena od cerkvene oblasti. Lepopis je izvršil Roman Pahor.

V. Vodopivec je izdal v samozaložbi 30 ljudskih napevov za Lavretanske litanije po primorskem načinu (poje se zgolj liturgični tekst brez »odpevov«).

Knjižica Božji hlebčki je izšla v založbi Moh. družbe v Gorici kot pomožna knjiga za prvoobhajanje; obsega 64 strani.

Profesor dr. Andrej Pavlica je izdal v Gorici 5. zvezek »Sejavca«, nedeljskega branja z razlago berila in evangelija v poljudnem načinu.

Nov kvestor v Trstu.

Dosedanji tržaški kvestor Laino je bil premeščen v Milan in na njegovo mesto pride dosedanji videmski kvestor Franc Peruzzi. O njem gre glas, da je energičen in podjeten državni uradnik. Verjetno je, da se je sprejemba v zvezi s prihodom nekdanjega goriškega prefekta Tienga v Trst. Vse kaže, da se je začel po zadnji fašistični amnestiji zopet ostrojši kurz v Trstu in tržaški pokrajini, saj je bilo že več Slovencev aretiranih.

Prvi poljski parnik, ki je letos prišel v Trst, je »Vilno«, ki je dospel 31. maja na vožnji od Aleksandrije v Gdinjo.

Hrvatje v Trstu nevarni

Tržaški katoliški tednik »Vita Nuova« je v svojem navdušenju za svetoletne manifestacije poročal tudi o hrvaškem romanju v Rim. Pristavil je tudi, da pojdejo Hrvatje skozi Trst. Vsele te nedolžne novice je kvestura poklicala urednika na odgovor in mu zagrozila, da bo konfiniran, če bo prinajmanj take vesti. Pohod Hrvatov skozi Trst je potemtakem državna nevarnost za Italijo. Menda Italija ne želi, da bi romarji doma ostali? Tedaj pač priznava, da je Trst slovenski. Saj če bi kdo pisal, da pojdejo Hrvatje skozi Bolonjo, se kvestura ne bi vznemirjala. Je torej nevarnost revizije...

Škof Pederzoli nevarno obolev

Resno je bolan poreški škof dr. Trifon Pederzoli. Birmovanje v Puli je mesto njega prevzel zadski škof Munzani.

Novi kaplani na Koroškem. S. 1. julijem so bili nastavljeni tile duhovniki v koroških župnijah: škof dr. Janko Mikula v Borovljah, škof Nagele Matej v Tinjah in škof Joško Picej v Zelezni Kapli. Mladim slovenskim duhovnikom želimo na novi poti obilo uspeha. Za provizorja na Žilski Bistrici je bil imenovan škof Anton Kuchling.

Wallaceova vdova v stiski

Iz Londona poročajo, da je vdova po znanem angleškem pisatelju Edgarju Wallace zašla v hudo stisko. Edgar Wallace je sicer prejmal silno visoke nagrade za svoja dela, a je kljub temu pustil za seboj dolgeve. Njegova vdova je morala prodati svoj nakit, da je prišla do denarja, ki ga nujno rabi za vaokdanje življenje. Za nakit je prejela 3500 funtov.

Naša naivnost

V »Bojevniku«, glasilu Zveze bojevnikov, opisuje J. V. svoje vtise z »obiska vojnih grobov ob Soči«, s tipično slovensko naivnostjo: »Na meji so nas Italijani proti našemu pričakovanju sprejeli zelo ljubezljivo in nam niso delali zaradi potnih listov in carine prav nikakih ovir...«

Gre za izlet jugoslovanovskih državljanov, ki jih štiti državljanstvo samostojne države. Povsem jasno je, da Italijani takšnim potnikom ne delajo ovir. Naš človek se pač zadovolji menda tudi z ironičnim nasmehom in hinavsko prijaznostjo Italijanov in to brž zabeleži v svoj notes in potem v svoj list; pri tem mu seveda niti na misel ne pride, kaj bi n. pr. italijanska straža napravila iz ljudi iste krvi, kakor je on sam, ko bi se hoteli vrniti na svojo zemljo, s katero so bili prgnani!

Še dalje: ... »še smo brželi po edinstveni krasni cesti mimo Miramara in Dovina proti Trbiču...« Da, da edinstveno krasno cesto tečejo po Krasu mimo slovenskih grobov, krasne ceste, zgrajene prav z namenom, da bi ta narod vedno ostal pod tujcem. Tudi električna luč razsvetljuje kraške hiše, napol prazne in podre kraške hiše... Seveda g. J. V. ni vprašal Kraševce, kako jim je pri sru, ko se izprehajajo s praznim izročcem po edinstveno krasnih cestah.

In potem radostni vzkliki: Kako vzorno je urejeno pokopališče slovenskih fantov pri Doberdolu! Pa poglejmo ljubljansko vojaško pokopališče pri Sv. Križu. Radi priznamo tudi svojim neizprosni nasprotnikom vrline, ki jih imajo. Toda ne pretiravajmo! Ali ni nevarnost, da dobi bravec takšnih popisov povsem napačne pojme o Italijanih in fašističnem režimu? Niti besede ne najdeš v njih o Kalvariji našega ljudstva pod Italijo in vendar so se izletniki z nesrečnim ljudstvom razgovarjali. Kdor poroča o lepo urejenih pokopališčih fantov pri Doberdolu in pozablja na tišoč slovenskih grobov, na katerih ne sme stati več slovenski napis niti ime mrtlice s slovenskim pravopisom, ta dela veliko krivico našemu narodu v Italiji in slovenskemu narodu sploh. Italijani se takšnim ljudem posmehujejo, natvni ljudje pa najdejo v tem nasmehu ljubeznivost.

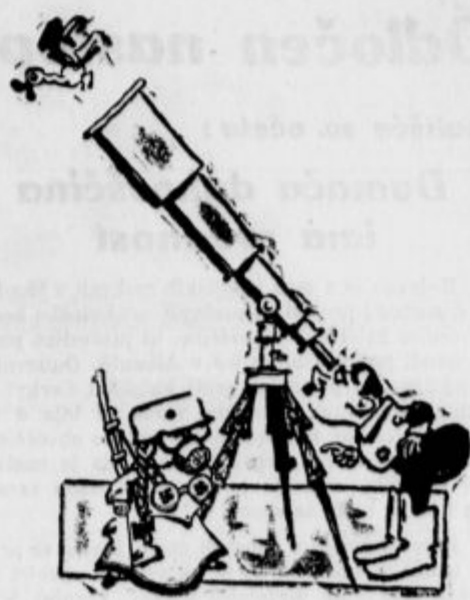
Mariborska nedelja

Maribor, dne 2. julija.

Vsakega nekaj otok in vitočič. Pohorje in Kozjak, sportna igrišča in unionsko boršče. — Mariborska nedelja. In velika prireditelj delavnih Maratoncev ter njih prijateljev. Lepo je donela slovenska pesem, v pestrem sporedu so se vrstile posamezne točke bogatega sporedu. Za krasno uspešno prireditev, ki so se je udeležili tudi številni kolejarji mariborske podzveze ob priliki današnje podzvezne velike dirke, o kateri poročamo na drugem mestu, in pri kateri je ubrano in vznešeno sodelovala godba Mladinskega doma, gre zasluga zlasti neumornim maratonskim voditeljem Jožetu Smerdelu, Francu Stručlu in Edmudu Zedničku.

Unionsko boršče se vidi sedaj ob zaključnih borbah kakor mravljišče. Neverjetno, koliko ljudi prihaja tamkaj skupaj, da prisostvujejo letošnjim zaključnim nastopom profesionalnih rokoborcev in silakov, ki jim gre za prva mesta. Dve tretjini nastopajočih rokoborcev sta že izpadli iz konkurenice, v ospredju so sedaj Francoz Cachteau, Poljak Orszowsky, Čeh Mrna in Madjar Angelescu. V petek zvečer je Madjar Bogner ugnal Romuna Angelesca z bliskovitim preskokom iz dvojnega nelsonskega objema, Francoz pa je po preko enourni borbi nadvladal poljskega mojstra Orszowskega. V soboto zvečer je poljski silak in dobričina Orszowsky po lepi dolgotrajni borbi potlačil na lopatice Romuna Angelesca, dočim se je sprijemel med čvrstakom Mrno in nevarnejšem Francozom Cachteaujem radi policijske ure moral prekiniti. Zaključek rokoborb ob predvidoma jutri, v ponedeljek.

Med dvema avtomobiloma... Radi tlakovanja Aleksandrove ceste sta zaprti za vozni promet Vetrinjska in Kopaliska ulica. Ves promet proti mestu in koroškemu predmestju se radi tega usmerja po Franciškanski in Tattenbachovi ulici, ki je radi tega neprestano zabasana z vozili. Večraj je prišlo na najnevarnejši točki — na vogalu

Hitler je spustil v svet novo raco — vest, da se je pojavilo nad Berlinom tuje letalo, ki je melalo letake, hujskajoče k uporu. V resnici ni nihče videl ne letala ne letakov. Hitler je samo ustvaril pretevo za oboroževanje Nemčije; dal je takoj nalog, naj se zgradiita dve vojaški letali, kakršnih Nemčija v smislu mirovnih pogodb ne bi smela imeti.

— Pri revmi v glavi, ledjih in plečih, živčnih boleznih, bolečinah v boku, trganju v križu se z velikim pridom uporablja naravna »Franz-Josef« grenčica za dnevno čiščenje prebavnega kanala. Vseučilniške klinike dokazujejo, da je »Franz-Josef« voda, posebno v srednji in starejši življenjski dobi, izborno čistilo za želodec in čreva. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Bojevita Julčka. Hude težave so imeli snoči stražniki z Julčko O. Najprej se je skregala v Kopaljski ulici s svojim zaročencem ter se strela, da so ju stražniki komaj razdružili. V pretepu je dobila Julčka hudo buško na očesu, da je morala po pomoč na reševalno postajo, kjer so jo obvezali. Stražnik je nato varno spremljal domov na drugo stran mesta. Huda kri pa ji še ni dala miru, šla je zopet zdoma ter si na jezo privoščila preobilo mero vina, da so ji na Glavnem trgu kar nenkrat odpovedale noge ter se je znašla na tleh sredi vedno naraščajoče gruč radovednežev, ki jih je iz ležečega položaja obkldala z nič kaj lepimi priimki. Konec je napravil temu prizoru stražnik, ki je to pot povabil Julčko na prenočišče v bližnji Graf. Danes so ji pa prisodili še tri dni rčetna povrha.

Zid samostanskega vrta. V Kopaljski ulici je plačal bridko svojo drznost motociklist Stanko Škrinjari iz Studencev. Kopaljska ulica je radi tlakovalnih del na Aleksandrovi ulici v višini Marijine zaprta z počez postavljenim drogom. Škrinjari je privozil na motociklu iz Tattenbachove po Kopaljski ter je skušal smukniti mimo rampe kar po hodniku za pešce naprej. Pa ga je zaneslo v zid samostanskega vrta in obležala sta vozač in motor. Odnesla sta iz trčenja tudi neprijetne spomine v obliki znatnih odrgnin in poškodb.

Puščobna nedeljska kronika

Ljubljana, 2. julija.

Tako prazna, tako dolgočasna puščobna je bila danes Ljubljana, kakor mora biti le mesto, ki se izživlja samo tedaj, kadar se zberejo na njenih ulicah ljudje z vseh strani sveta. Danes so bile ulice prazne, ljudje so utonili v obupno praznoto mesta, celo po kavarnah je bilo prazno in dolgočasno.

Pač pa so bili današnje nedelje veselji ljubitelji narave, zakaj vreme je bilo ves dan krasno, toplo, sončno. Letošnje poletje nam doselej sploh še ni naklonilo tako prijazne nedelje, kakor je bila današnja. Zato so ljudje v polni meri izkoristili lepo priliko ter odhiteli v množicah v božjo naravo. Velik promet je bil na železnicah, vlaki so zlasti na Gorenjsko odpeljali celo armado izletnikov, pa tudi proti Dolenjski je vlak odpeljal dovolj narave željnih ljudi.

Današnja nedelja je bila prva letos, ki je bila vsaj nekoliko prijazna tudi kopalcem, katerih je zato vse polno mrgolelo vsepovsod ob Savi, največ seveda pri Stirnu na Ježici, kjer v kopaljsko kopalcem prav radi postrežejo. Na znani »Špič« se je danes v Ljubljani pripetila tudi že prva nesreča pri kohanju. Brezposelni sofer Benjamin Gorkič se je tam kopal, pri skoku v vodo pa je zadel z glavo v kamen. Na glavi je dobil strašno rano, razen tega pa se je pri padcu močno poškodoval tudi po ostalem telesu. Z reševalnim avtomobilom so ga odpeljali v bolnišnico.

Nov grob

V soboto je umrl v Ljubljani odvetnik g. dr. Maks Pirc. Tiho in skromno je živel in delal, tiho in skromno je prestopil prag večnosti. Pogreb bo danes ob 15 iz Cigalčeve ulice št. 1. Bodi mu lahka zemlja. Zalufočim naše iskreno sožalje.

Kraljevo, 2. julija. l. Tukaj se je mudil vojni minister general Stojanovič ter izvršil inspekcijo v tukajšnjem zrakoplovnem tehničnem zavodu. Vojni minister si je prav tako ogledal tukajšnjo tovarno za izdelovanje letal.

Janene tropine

in druga krmila nudi najceneje veletrogovna žita in moko
A. VOLK, LJUBLJANA
Reačjeva cesta 24.

Inseriraj

U
Ponedeljskem
Slovencu!

Odločen nastop za katoliško šolo v Albaniji

Stališče sv. očeta:

Domača duhovščina ima prednost

Nedavno so v vseh katoliških cerkvah v Skadru in v skadriški prefekturi prebrali med službo božjo spomenico katoliške duhovščine, ki protestira proti prepovedi profesionalnih šol v Albaniji. Duhovniki grajajo vse, ki postopajo proti katoliški Cerkev in njenim ustanovam. Albanska vlada ni bila o tej nameri katoliške duhovščine pravočasno obveščena, da bi jo mogla preprečiti. Naravno, da je nastala med katoliško cerkvijo in albansko vlado zaradi tega koraka huda napetost.

Papeški nuncij v Albaniji msgr. Pietra se je te dni mudil v Vatikanu in je bil večkrat sprejet od visokih cerkvenih dostojanstvenikov. Poročal je o položaju v Albaniji. Albanska vlada je uveljavila 19. člen ustave, s katerim je država prevzela monopol javnega pouka; ta člen določa, da je pouk obvezen in brezplačen za vse Albance. Vse šole morajo postati javne. Temu dosledno so bile odpravljene vse zasebne šole, konfesionalne šole pa se morajo spremeniti v državne, sicer jih bodo zaprli.

Položaj katoliških šol, ki jih vzdržujejo redovniki, je postal silno kritičen. V Rimu upajo, da bodo pogajanja, ki jih vodi Cerkev z albansko vlado, dovedla do zadovoljive poravnave in rešitve šolskega

vprašanja, kakor se je to zgodilo v Turčiji pri enakih razmerah. Francozi se predvsem potegujejo za zavode, ki jih vzdržujejo francoski jezuiti in frančiškani v Tirani in Skadru. Ravnatelj teh šol so pripravili sprejeti nadzorstvo države prav tako kakor predložiti državi svoje učbene načrte. Na ta način upajo, da bo mogoče doseči sporazum in omogočiti katoliško vzgojo katoliških Albancev. Ti poudarjajo, da so že dovolj pokazali svojo lojalnost in patriotizem in da ne more nihče dvomiti, da bodo skrbeli za domoljubno vzgojo svojih otrok; in vzgoja v katoliških šolah je bila takšna.

Albanski škofje so predložili vladi želje in upajo, da bo mogoče doseči sporazum na novi podlagi. Inozemski profesorji in učitelji naj bi se pogajala zamenjali z domačini. To odgovorja posebno vidikom svetega očeta, piše rimski dopisnik katoliškega lista »La Croix« (21. junija), ki stremi za tem, kakor je znano, da se povsod postavi, kolikor je mogoče, domača duhovščina.

Spričo tega vidika, ki ga je sv. oče pokazal tudi s tem, da je nedavno imenoval pet domačih škofov v Aziji, še vedno upamo, da še ni usoda slovenske in hrvatske duhovščine v Julijski Krajini zapuščen, čeprav je moralo toliko slovenskih duhovnikov zapustiti svoje fare samo zaradi tega, ker so Slovani, in se je v zadnjem času začela sistematična infiltracija italijanske duhovščine in jugoslovanske fare pod Italijo.

Nov recept za vitkost!

V Ameriki so vpeljali nov sport, ki ima v prvi vrsti namen, da »girlse« postanejo čim bolj vitke. V vseh ameriških letoviščih in tako zvanih week-end-camps naletiš na gospodične in gospe v kopalnih oblekah in z železnimi kavli ter pasovi, ki jih uporabljajo navadno telegrafski delavci pri postavljanju brzojavnih in telefonskih žic, plezajo po drevesih gor in potem zopet dol. Zagovornice tega prav res ameriškega sporta trdijo, da se pri plezanju s pomočjo pasu, s katerim se opirajo na drevo, učinkovito masirajo in istočasno s plezanjem zadobe novo lepšo obliko.

Na vsak način posnemanja vredni sport! Pri nas, kjer rastejo nad 30 m visoke jelke in smreke, ne bo ostal brez zaželjenega vpliva na obla telesa.

Zobovje mu je ukradla

Pred okrajnim sodiščem v Pragi se je morala zagovarjati 23 letna A. V. zaradi tatvine. Neki trgovec jo je obtožil, da je ukradla ... zlato zobovje. Obtožena je obtožbo odločno zavrnila, češ, da ona tega ni storila. Trgovec je po dolgem obotavljanju dejal, da ne vztraja več pri obtožbi, češ, da se dobro ne spominja, ali je bila ta gospodična tista, s katero se je kritičnega večera sestal. Morda je zobovje zgubil kje drugje. Seveda mu tega ne verjame draga zakonska polovica in trgovec je prišel tako zaradi svojega pregrešnega dejanja na sramotni oder pred pošteno praško javnostjo. Zasluzena kazen!

Primorci, naročajte naš list!

Neslanosti cesarja Viljema

Angležem brco v . . .

Okoli leta 1908. je bil Lloyd George finančni minister. Skrbela ga je tekma v oboroževanju na morju, ki jo je začela Nemčija. Anglija je morala kljub silnim finančnim žrtvam vzdržati tekmo še posebno, ker je bila njena bodočnost navezana samo na mornarico; kajti Anglija ni imela vojske na suhem, medtem ko je imela Nemčija že močno vojsko na morju in na suhem. Anglija je za vsaki dve nemški ladji zgradila tri nove. Lloyd George je komaj čakal, da bi se mu ponudila priložnost, ko bi lahko Nemcem predlagal premirje in sporazum glede oboroževanja na morju.

28. julija 1908 je g. Metternich, nemški poslanik v Londonu, povabil Lloyda Georgea na kosilo. Lloyd George je v tej priložnosti razložil Metternichu, kako nesmiselno je tekmovanje v oboroževanju na morju, ker stane obe državi ogromnega denarja in izžepava oba naroda. Dobro bi bilo, da bi se obe državi sporazumeli in znižali sporazumno oboroževanje. Če bo Nemčija vztrajala v oboroževanju, potem bo Anglija prisiljena organizirati tudi redno vojsko na suhem.

Metternich se seveda ni mogel v tako važnih zadevah obvezati nasproti predstavniku angleške vlade in je v bistvu odklonil ponudbo Lloyda Georgea. Dvakrat sta razpravljala o tej zadevi z Lloydom Georgeom in Metternich je o poteku obeh razgovorov poročal svojemu ministru v Berlin. Obe poročili je prejel v roke cesar Viljem, ki se je direktno vtičal v diplomatske zadeve. Imel je navado da je na rob takih poročil, ali pa ob zaključku napisal lastno pripombo.

K prvemu poročilu je zapisal tole pripombo: »Bravo, Metternich! Dobro je izvedel to zadevo, ako izvzamem eno zelo važno točko. Poslanik je popolnoma izpregledal dejstvo, da ni dovoljeno sprejemati nesramnih zahtev angleških ministrov — četudi gre za zasebna mnenja — kadar bi ti bili radi miroljubni pod pogojem, da mi zmanjšamo svojo silo na morju. Podal se je na nevarno pobočje. Hud sem nanj. Treba mu je sporočiti, da jaz nikakor nočem sporazuma z Anglijo na škodo nemške mornarice. Če nam Anglija veličudno ponuja roko in dostavlja, da moramo zmanjšati našo mornarico, je to skrajna nesramnost, ki vsebuje hudo psovaje nemškega naroda in njegovega cesarja, ki jo mora poslanik odbiti a lmine. Ako dovolimo katerikoli tuji državi, da pod katerokoli pretvezo izpregovori o našem oboroževanju, potem nam ne preostane drugega, kakor da stopimo na pot nazaj, kakor Portugalska in Španija. Nemške mornarice nismo zgradili proti nikomur, niti proti Angliji, niti proti komu drugemu, zgradili smo jo, ker to zahteva naša potreba. Ali

Parizanke nosijo še vedno »chechia«, to je klobuk iz belega blaga, nabranega v tri zgibe.

to ugaja Angležem ali ne, to nas nič ne briga. Ako hočejo vojno, naj jo začno, mi se je prav nič ne bojimo.

Se bolj je »duhovita« cesarjeva pripomba k drugemu poročilu londonskega poslanika: »Takšni razgovori, kakor je bil ta med Lloydom Georgeom in Metternichem, so škodljivi in za Nemčijo izredno nevarni. Prosim ga, naj se v bodoče ne vtiča v takšno kozlanje. Poslušal je potrpežljivo mnenja in ukaze angleških državnikov in njegovi protesti bržkone niso imeli uspeha. Vsem tem gentlemenom ki ne želijo, da bi se uresničile naše ljubke napadalne ideje, bi moral odgovoriti: Pojdite k vragu! To bi spravilo k pameti te ljudi. Da se je Lloyd George drznil predlagati sporazum glede hitrosti našega oboroževanja, to prekaša vse meje. To je pač učinek prvih razgovorov, ki so bili postavljeni na nevarno pobočje, to je na priznanje možnosti, da se o takih zadevah sploh razpravlja. Zviti Angličini bi ga radi ujeli na trnek. Takšne razgovore bi moral odrezati ab ovo in n. pr. pripomniti: »Nobena država si ne sme dovoliti, da drugim daje ukaze in opozorila o pomenu in značaju njenega oboroževanja. Jaz odklanjam razpravo o tem vprašanju.« V ostalem naj Angličini preberejo pomorski zakon, ki je že 11 let znan! Metternich bi moral dati fanatikom te vrste brco v . . .; on je predober.«

»Kaj pa ti je, da si tako vznemirljen?«
»Kaj očala sem, zgubil in jih ne morem iskati, dokler jih ne najdem.«

Najnovejši modeli dvokoles, otroških in igračnih vozil, prevoznih triekoles, motorjev in živalnih strojev. Velika izbira. Najnižje cene — Ceniki franko.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozilov
Ljubljana Karlova cesta št. 4. 191

Špecerijsko in kolonijalno blago, umetna gnojila, cement itd. itd. dobavlja
Gospodarska zveza v Ljubljani

Domači slovenski zavod je Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti.

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživljenje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah, posmrtninsko zavarovanje »Karitas«.
3. Nezgode poedincev, društev, kolektivna delavska zavarovanja, Jamstvena in vsa moderna avtomobilska zavarovanja.
4. Vlom, zvonove in steklo proti prelomu ali razbitju.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri domači slovenski zavarovalnici

W. Rode:

Potni list

Ko sem že sedel v avtomobilu, sem dejal svoji postarni strežnici, ki je pravkar spravljala moj kovček v zaboj za prtljago: »Gospa Marica! Odpotujem za štiri tedne. Če bi radi šli k svoji hčeri v Bergamo, kar mirno storite. Nihče naj ne ostane v hiši. Vaš potni list in denar, ki ste mi ga dali spraviti, ležita v zgornjem majhnem predalu moje pisalne mize med važnimi spisi. Tu so ključ! Dobro jih čuvajte!

»Hvala lepa!« je odvrnila starka. »Nemara se bom tudi jaz odpeljala. Veliko sreče in mnogo zabave vam želim!«

Takoj za Laganom — še na švicarskih tleh — so meni in drugim potnikom v oddelku vzeli potne liste; pred Comom, torej že v Italiji, so jih nam vrnil. Ko mi je italijanski stražnik izročal potni list, mi je dejal prav važno: »Vi bi si pa že lahko dali napraviti novo fotografijo, moj dragi gospod!« Mož ima morda prav, sem mislil sam pri sebi. Slika je še iz mojega akademskega indeksa in je že dobrih dvajset let stara. Nisem jo pogledal.

Na večer prvega dne počitniškega potovanja sem stal v neskončni vrsti ljudi v Ventimigliji in čakal na natrpanem hodniku trenutka, da me bo kraljevina našla sposobnega, da smem z njeno milostjo zapustiti njeno okrilje. Po Italiji sem namreč potoval, ne da bi se kje ustavil. Ko sem končno le prišel na vrsto, sem položil svoj potni list na desko pred okencem, za katerim je sedel čemerer »brigadiere«, ki me je meril z dostojanstvenim pogledom. Meril je mene, meril sliko v potnem listu; strmel vame — strmel na sliko. Potem je skomignil z rameni, zaprl potni list in mi ga izročil.

Tedaj sem rekel samemu sebi: Ti si boš pač moral dati napraviti novo sliko za potni list.

Francoz v Ventimigliji, civilist z naočniki, je sedel za drugim okencem na nasprotni strani. Še pogledal me ni. Odprl je potni list zadaj in na zadnji strani pritisnil štampiljo: Vstopil v francosko republiko, dne . . .

Peljal sem se naprej in dospel v Port-Bou, špansko omejeno postajo. Tu mi zopet posvetijo vso pozornost. Španska omejena straža hoče svojo domovino varovati pred vstopom anarhistov in komunistov. Španca ne zanima, če se slika sklada z mojo zunanostjo. Njemu je do mojega imena, če nisem kje v njegovih črnih zapiskih; išče me tam, a ne najde. Vrnil mi je potni list in me spustil v Španijo.

Na povratku. Francija me ignorira kot poprej. V Ventimigliji stojim pred istim »brigadiérom«, ki pa mora zdaj zabraniti moj vstop v njegovo deželo. Obstrni in začuden in ne more, pa ne more razumeti, kako je le mogla nastati taka razlika med mojim obrazom in sliko od časa njenega posnetka. Že je hotel vstati, da bi me zapisal ali me dal začasno zapreti ali kaj drugega, ko je pogledal na neskončno vrsto čakajočih. Slišal sem njegov obupni vzdihljaj, da ne utegne niti geniti — umiril se je in mi izročil potni list.

Na omejni postaji v Chiassu sem se hotel vnaprej izogniti vsem sitnostim. Zato sem dejal švicarskemu pregledniku: »V potnem listu je že starejša slika. Še ta teden si bom dal v Švici napraviti novo.« »Dobro, dobro,« mi je odvrnil dobri Šveicar, ki je moral biti ganjen od moje ljubeznivosti, da bom dal njegovi domači industriji nekaj zaslužiti.

V svojem stanovanju sem našel staro strežnico. »Ali ste bili pri svoji hčeri?« je bilo moje prvo vprašanje.

»Nisem mogla,« mi je rekla z žalostnim glasom. »Moje potnega lista ni bilo nikjer. Samo vašega sem našla v predalu. Vi ste potovali z mojim potnim listom . . .

J. H. Rösler:

Sanje

Tovarniški ravnatelj je srečal svojega znanca, bančnega ravnatelja. »To-le ti moram na vsak način povedati, tovariš,« ga je nagovoril. »Zgodba je — pravljica! Ali pa sen, če hočeš.«

Tovarniški ravnatelj je povzel: »Prav čudno se mi je sanjalo. Sedel sem pri pisalni mizi. Jutrnja pošta mi je prinesla ogromno število naročil, popolna povpraševanja, nove kupee, velikanske vsote v gotovini. Pošte še nisem utegnil pregledati, ko je že vstopila v moje pisarno deputacija uslužbencev in ponovno zahtevala in prosila, naj bi jim znižal mesečne plače za dvanajset odstotkov. Za njimi so že stali moji delavci in moletovali za podaljšanje delovnega tedna; namesto štiridesetih in osem ur so hoteli šestdeseturni teden, in sicer za isto plačo. Poleg tega pa naj bi jim pomagal odpraviti vso socialno zakonodajo, ki se za podjetje tako slabo obnese. Komaj sem bil zopet sam, že je pozvonil telefon in mi sporočil, da so mi zaradi močnega gospodarskega povdiga našega podjetja plačo podvojili, in to naj bi veljalo tudi za nazaj do 1. 1930. Še zahvalil se nisem, pa je že ležalo na mizi pred menoj ekspresno pismo davčnega urada, ki je prav iskreno obžaloval, da sem že več let sem plačeval preveč davka za dohodek. Pismu je bila priložena vsota 630.000 čeških kron. »Obresti, ki jih je nanesel ta odvdišni denar, smo že vračunali,« je končevalo pismo, »in vas s tem oprostim plačevanja dohodninskega davka za tri leta od datuma tega pisma naprej.«

»Da bi ga šmetil, prekrasen sen je to,« je dostavil bančni ravnatelj. »He, he, pa to še ni vse. Zgodba se šele začne. Moja stara doma, ki mi s svojimi večnimi boleznimi nagaja in sitnari noč in dan, je — umrla; pa sem kmalu dobil nadomestek.

Zagledal sem se v nebeško lepo mlado dekle, ki se mi je bila ponudila za tajnico. Vzela sva se. Moja hči mi je pisala, da je našla končno tistega moža, ki si ga je tako dolgo želela; da ga je že poročila in se že odpeljala na novo domačijo. Sin mi je z veseljem brzojavil, da je z odliko napravil doktorski izpit; da so mu že ponudili sijajno stalno službo in da se je že odpeljal na svoje novo mesto. Vesel in zadovoljen kakor že dolgo let ne več sem legel v sanjah spat.

Nisem še dobro zatisnil svojih oči, ko se nenadoma vrata odpro in vstopita dva gospoda. Prijela sta me trdo za rameni: »Takoj se oblecite in z nama! Kriminalna policija!« »Pa —« »Nobene besede!« Zaprt voz je stal pred hišo in nas odpeljal h komisarju. »Huda obtožba nam je prispela,« je razjasnjeval komisar, »v kateri ste obdolženi, da ste utajili za 630.000 čeških kron davkov. Nadalje teče tožba proti vam od vašega nadzorstvenega sveta glede ponarejene bilance, namišljenih naročil, za katera ste si računali provizijo na sleparski način in glede znižanja plač uslužbencem ter podaljšanja delovnih ur brez vednosti nadzornega odbora — in še druge stvari. Zanimati bi vas moralo, da so zaprli vašega sina zaradi poskušeneja roparskega napada in da vaša hčerkica že sedi od snoi, ker je v gledališni garderobi ukradla diamantno ogrlico.« Lahko si predstavite moj strah. Skušal sem stvari nekoliko omiliti, iskal sem izgovor, hotel sem govoriti s svojim sodnijskim zastopnikom. Nič ni pomagalo. Takoj so me gnali v preiskovalni zapor in ko so se vrata za menoj z glasnim pokom zaprla —

— ste se zbudili,« ga je prekinil bančni ravnatelj.

Tovarniški ravnatelj se je malce bolešno nasmešnil, preden je rekel: »Zbudil sem se že, ko je kriminalna policija stala pri moji postelji. Poslej je postala vsa sanjska zgodba — resnica!«